

VAARWEL 2006

Drie jaar na het 'Jaar van de Boerderij'. Het jaar - 2003 - dat met tientallen activiteiten en beleidsvoornemens veel heeft losgemaakt. Nog steeds wordt ons gevraagd naar de boerderijkalender, van de verschenen fietsroutes wordt veel gebruik gemaakt en het boek De stolp te kijk verscheen in herziene derde druk. Wat toen in gang is gezet aan projecten voor langere termijn begint aardig vorm te krijgen, zoals de handreiking voor gemeentelijk beleid.

En er wordt reikhalzend uitgekeken naar de resultaten van de boerderijen-inventarisatie. Het afronden van dit megaproject heeft veel meer tijd gekost dan wij hadden ingeschat; het gaat om bijna 6.000 boerderijen waarvan gegevens en beeldmateriaal door ruim 80 vrijwilligers werd ingezonden. De gehele inventarisatie is voorjaar 2007 openbaar toegankelijk op internet. Overigens wordt van het ingezonden materiaal al dankbaar

gebruik gemaakt bij advisering, publicaties en acties bij bijvoorbeeld sloopplannen.

Vaarboeren en adviezen

Boer zoekt schuit. Dat was tot zo'n tien jaar geleden nog nodig voor de resterende vaarboeren in Enkhuizen. Om vanuit de stadse 'Boerenhoek' de polder te bereiken met het vee en voor de hooi-oogst. Een indrukwekkend stuk agrarische historie dat met onze excursie in november voor de deelnemers tastbaar werd. In deze Nieuwsbrief een impressie van dat bezoek. Ook in dit nummer een overzicht van de adviezen die dit jaar op locatie zijn verstrekt. Opvallend hierbij is dat het in veel gevallen gaat om aankoop van een stolp. Gemeenten en makelaars wijzen op onze mogelijkheid advies te krijgen en bovendien komen aanvragers ook via onze website de advisering op het spoor. Met ingang van 2007 wordt de huidige adviseur voor boerenerven

FOTO: MART GROENTJES

Stolpbewoner Rietdijk toont de imposante kapconstructie.

en -tuinen, Allet Geertman, opgevolgd door Esther de Winter. Wij danken Allet ook hierbij voor haar deskundige, gewetensvolle adviezen aan stolpbewoners en haar inbreng in de publicaties over de boerenerven van de Schermer en West-Friesland.

2006 Stolpjaar?

Te oordelen naar sloop (en instorting) van stolpen, herbouw in boederettevorm of megalomane bouwwerken was 2006 niet echt een gelukkig stolpjaar. Maar te concluderen valt dat er anderzijds vele verantwoorde restauraties en verbouwingen zijn opgeleverd. Meer en meer verschijnen er ook volwaardige, esthetisch goed ogende nieuwbouwstolpen. Geen echte boerderijen maar met vorm en uitstraling passend in het landschap. Tesaamen met de afronding van de hier genoemde projecten, de algemeen grote belangstelling en waardering voor de stolp en het groeiend aantal leden-donateurs ligt er een basis voor een goed stolpjaar 2007. ▲

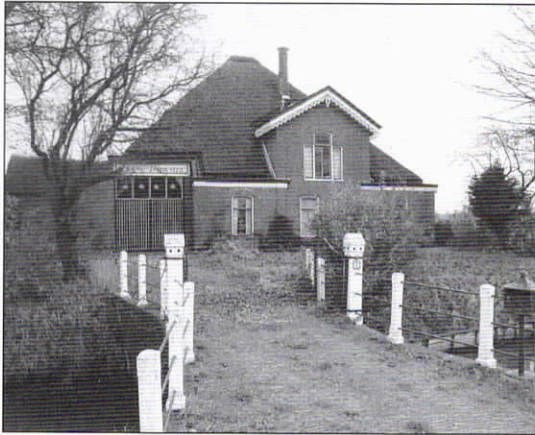

FOTO: MART GROENTJES

Enkhuizen, 11 november 2006. Stolpvrienden vervangen vee. Een groep excursiedeelnameers per schuit langs zeven stolpen.

INHOUD

- ▲ Stolp stort in
- ▲ Kiek 2 en 3
- ▲ Kerststol(p)-puzzel
- ▲ Voorlichting en adviezen
- ▲ Rieten dak en brand
- ▲ Op bezoek in Enkhuizen
- ▲ Stolpen in het nieuws

Noordbeemster

Middenweg 1

De statige boerderij "Hoeve Bamestra" gelegen aan de noordelijke rand van de Beemster, omgeven door landelijke vrijheid en rijk aan authentieke details, straalt sfeer uit en biedt boerderij waardig wooncomfort. Een fraaie toegangsdam met sierhekwerk vormt de entree naar het 5.610 vierkante meter tellende perceel, waarbij de RIETGEDEKTE HOEVE met staartdeel mooi op het midden van de kavel is gesitueerd en de royale achtertuin met aangrenzende weide borg staat voor landelijke rust en privacy.

Gun uzelf een waardige blik op een stukje Beemster geschiedenis in optima forma.

U zult verrast zijn over de warme uitstraling en de vele gebruiksmogelijkheden van dit fantastische object!!!

Aanvaarding in overleg.

Vraagprijs € 798.000,- k.k.

Tel. 0299 - 68 37 68

Middenweg 152 - Middenbeemster

www.trompgarantiemakelaars.nl

Heerhugowaard

Veenhuizerweg 25

- Rietgedekte stolpboerderij in een prima woonformaat, rigoureuus maar in stijl verbouwd!
- Vrijstaande stalruimte (23 x 10 mtr.) genaamd "Het Paradepaardje" v.v. zeven Brinko paardenboxen (3x3mtr.), 2 Brinko merrieboxen (3x5mtr.), poets/wasplaatsen en zadelkamer!
- Verlichte, gedraineerde paardenbak in wedstrijdformaat (20 x 60 mtr.), uitgevoerd met "Van Doorn" All Weather bodem! • Vier gedraineerde paddocks!
- Ruim 1,6 hect. grond met volop weide mogelijkheden voor de paarden in afgezette, gedraineerde landblokken met schrikdraadvoorziening!
- Een 2.000 m² groot boerenerf met siertuin, zonneterras, kippenweide, moestuin en boomgaard met hoogstam fruitbomen!

Aanvaarding in overleg.

Vraagprijs € 774.850,- k.k.

Tel. 0299 - 68 37 68

Middenweg 152 - Middenbeemster

www.trompgarantiemakelaars.nl

Wilt u verbouwen?

TIMMERBEDRIJF
**PIETER
DEKKER**
WWW.PIETERDEKKER.NL

- Nieuwbouw
- Aanbouw
- Verbouw
- Timmerwerken

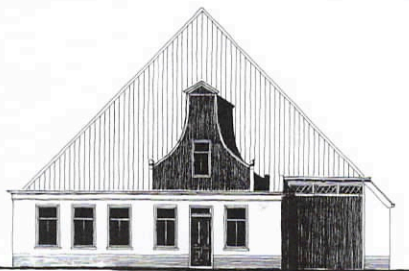
Vismarkt 6, 1621 AX HOORN
T 0229 29 90 41 / 06 10 92 61 10

Speel een echt West-Fries spel!

Voor het goede doel geeft RT100 W-F het spel 'Langs de Westfriese Omringdoik' uit, waarbij de spelers West-Friese dorpen en steden bezoeken die aan of bij de omringdijk liggen. De opbrengst van ieder spel gaat voor 100% naar het goede doel! Kosten: € 25,-

Meer informatie: www.rt100.nl, e-mail: spellen@rt100.nl of bel: 0229-541879

vierkant achter uw stolp
architectenburo ir henri leloup bv

warder 132 1473 ph warder
tel. 0299 - 401 380
www.leloup.nl

Van Lierop

Conserveert & Herstelt Houw | Verdrijft Vocht

45 jaar gespecialiseerd in

Houtinsectenbestrijding | Zuurstofarmeluchtmethode | Zwamsanering
Houtrestauratie | Vochtwering | Kruipruimterenovatie | Levering van producten

www.vanlierop.nl | info@vanlierop.nl

ISO 9001, VCA*, KOMO gecertificeerd en lid NVO

Alphen aan den Rijn
T 0172 433 514

Liempde
T 0411 632 647

Heerhugowaard
T 072 574 18 56

Echt
T 0475 488 378

Assen
T 0592 359 172

Mechelen (B)
T +32 (0) 15 400 113

STOLP STORT IN

Met donderend geraas stortte op de windloze 25ste oktober een stolp aan de Dorpsstraat in Zwaag zomaar in elkaar. De eigenaar was op dat moment buiten. De buurtbewoners hebben hun twijfels; 'een stolp stort niet zo maar in' was het commentaar. Een stolp uit ca. 1915, maar in de kern mogelijk ouder en gemeentelijk monument (gemeente Hoorn). Enkele maanden geleden wisselde de boerderij van eigenaar toen de vorige bewoonster verhuisde. De nieuwe eigenaar kreeg geen sloopverbod en had een verbouwingsplan ingediend. Uit onderzoek en een verklaring van de eigenaar is gebleken dat de stolp instortte als gevolg van werkzaamheden; zo waren er ook - zonder vergunning - balken doorgezaagd. De gemeente die het terrein heeft afgezet om te voorkomen dat er historisch materiaal verloren

gaat, heeft aangifte bij de politie gedaan en eist herbouw.

Een voorval met enigszins de morbide trekken van een soortgelijke, plotselinge stolp dood. Die in Bovenkarspel, aan de Hoofdstraat, in 2004. Dat was een rijksmonument met achterstallig onderhoud, waarvoor de eigenaar om zo te zeggen weinig sympathie koesterde. Het verschil met de stolp in Zwaag was dat de gemeente Stede Broec destijds, ondanks de monumentenstatus en in tegenstelling tot de Rijksdienst de sloopplannen van de eigenaar ondersteunde. Onze Boerderijenstichting reikte toen de gemeente de 'rode pan' (= rode kaart) uit. De stolp vloog enige tijd later (ook zomaar) in brand en liet daarbij een lege en bovendien lucratieve bouwplek achter. ▲ ▼

De stolp Dorpsstraat 230, Zwaag in het jaar 2000.

▼ Uit het Dagblad West-Friesland, 27 oktober 2006

Zwaag denkt het zijne van instorten stolp

'Is dit per ongeluk of expres?'

DOOR CONNIE VERTEGAAL

ZWAAG - Met donderend geraas stortte woensdagavond om half elf de stolpboerderij aan de Dorpsstraat 230 in. De eigenaar was op dat moment buiten. Hij had geklust. De burens zijn zich rot geschrokken. In het dorp gonst het van de geruchten. 'Een stolp stort niet zomaar in'.

Het is een idioot gezicht. Het lijkt alsof er een vliegtuig is neergestort op de boerderij, die pal tegenover autobedrijf Stroet staat. Passanten kijken of van achter het stuur. Drie jongetjes die donderdag rond de puinhopen scharrelen vinden het allemaal reuze spannend. „Zou er nog iemand onder liggen“, vraagt een van hen.

Er passeert een vrouw op de fiets. „Is dit per ongeluk of expres?“, vraagt zij zich hardop af. De vrouw verwoordt de twijfel van meer dorpsbewoners. „Dit is natuurlijk opzet“, aldus een man die in de buurt zegt te werken. „Wedden dat hier straks weer zo'n notariswoning staat te glimmen.“

Monumentenlijst

De stolp werd jarenlang bewoond door mevrouw Visser. Enkele maanden terug verhuisde zij. De stolp, van het eenvoudige type en nog grotendeels in originele staat, moest grondig onder handen worden genomen, maar mocht door de nieuwe eigenaar niet worden gesloopt. Het pand staat op de gemeentelijke monumentenlijst.

De nieuwe eigenaar had bij de gemeente een verbouwingsplan voor de stolp ingediend. Maar een buurvrouw zegt: „Hij praat

De ingestorte stolpboerderij langs de Dorpsstraat in Zwaag.

FOTO MARCEL ROB

te er ook over dat hij het eigenlijk wilde slopen en er iets nieuws wilde neerzetten.“ Toen de stolp was ingestort, reageerde de eigenaar volgens de buurvrouw laconiek. „Ik zei: man, je had dood kunnen zijn. Maar ze waren buiten bezig op het moment dat het instortte, dus ze hadden niks.“ De buurvrouw vindt het ook

raar. „Ik woon ook in een stolp. Een stolp stort niet zomaar in. Zo lang het vierkant staat is er niets aan de hand.“

Gisteren kwamen twee ambtenaren poolshoogte nemen aan de Dorpsstraat. Gemeentearchitect Joost Büchner is treurig gestemd. „Het was een lief ding. Waard om te behouden, vandaar

dat de boerderij op de gemeentelijke monumentenlijst staat. Maar of dat nu nog houdbaar is...“ Büchner kijkt naar de treurige resten van de ingestorte boerderij. Het antwoord is duidelijk. Dit monument is verloren. De ambtenaar heeft al contact gehad met de eigenaar. „Ik heb gevraagd of hij met ons om

de tafel wilde gaan zitten, maar hij had nu andere bezigheden. Hij reageerde aangedaan.“ Büchner spreekt geen vermoedens uit, hij houdt zich bij de feiten. Er is een stolp ingestort die op de monumentenlijst staat en waarvan de eigenaar een restauratieplan bij het stadhuis had ingediend. En dat is jammer.

Zo mooi kan nieuwbouw zijn, als Maarten ervoor tekent!

BOUWKUNDIG ONTWERP-
EN TEKENBUREAU
KONING BV

SCHREPEL 12 DE GOORN - TEL.: 0229 - 540996

WWW.MAARTEN-KONING.NL

nieuwbouwproject, Obdam

**Het grootste assortiment
paneeldeuren
naar oud model**

PontMeyer

Hoorn Afbouwcentrum

Industrieterrein HN80, Protonweg 17, 1627 LD Hoorn
tel.: 0229 - 212 725 / afbouw.hoorn@pontmeyer.nl

svedex
niet zomaar een deur

VBO MAKELAAR

**Mooi
Huys**
MAKELAARDIJ

Grote Oost 41 | 1621 BR Hoorn
T 0229 299 935 | F 0229 299 855
info@mooihuys.nl | www.mooihuys.nl

RIETDEKKERSBEDRIJF

J.P. Kooijman B.V.

Ruigeweg 119A
1751 HJ Schagerburg
Telefoon 0224 - 57 13 28, Fax 0224 - 57 31 68
Mobiel 06 - 53891849

Restauratie stolpboerderij te Hauwert

G. HARTOG ARCHITECT BNA

Dr. de Vriesstraat 8, 1654 JS Benningbroek
Tel. 0229 59 15 15

restauratie | verbouw | nieuwbouw

**PRONK BOUWT
MET MEERWAARDE**

PRONK BOUWBEDRIJF BV

nieuwbouw verbouw restauratie onderhoud

Vakgroep
Restauratie

Machinestraat 2, postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 39 13 74, fax (0226) 39 20 32

E-mail: info@pronkbouw.nl, website: www.pronkbouw.nl

KIEK 2

Warmenhuizen. Dat is het dorp van de stolp met molen in Kiek 2 van de vorige Nieuwsbrief. De vraag waar staat deze stolp leverde 7 reacties op met 7 maal vrijwel hetzelfde antwoord: een stolp aan de Sportlaan hoek Dergmeerweg, vroeger het Molenlaantje, een puinpad vanaf de Oostwal. De molen, een achtkante koren-molen, verbrandde op 27 maart 1927 maar de stolp staat er nog steeds. De personen op de foto uit 1915 zijn door enkele uitgebreide reacties allen met naam en achtergrond getraceerd.

J.G. van Beek liet weten door familieonderzoek erachter gekomen te zijn dat een van zijn voorouders in 1927 eigenaar van de molen was; Arie de Wit. Van Beek vermoedt dat de vroegere bewoners van de stolp C.Vlam Kzn en Elisabeth (Neeltje) Vlam-Kroon prominent op de foto staan. Hij stuurde een kopie van een testament ('Inventarisatie en beschrijving') uit 1812 van al het 'Levendig Vee, Meubelen, Boerengereedschap, Klederen, Linnen, Goud en Zilverwerk, Gereed Geld, Titels en andere Papieren en de In- en Uitschulden' van de toenmalige bewoners Cornelis Tol en Trijntje Klinkers.

Zij bestierden toen de molen én (het vorige exemplaar van) de boerderij. De beschrijving geeft een mooi beeld van de inventaris van de boerderij begin 19e eeuw, waarbij alle spullen in waarde van franse francs zijn vermeld. Zo lezen we: Op de landerijen: Een schaap voor acht francs, zes Koeijen 182 francs, een Kokkeling voor 24 francs en 14 Endvogels voor zes francs. Op het erf nog twee Koe Hooy voor 40 francs en een slijpsteen voor 1 franc. In de boet dan nog een varken (8 francs), Seis (50 centimes), Kruijwagen (1 franc) en vijf mestkalveren (72 francs). In het interieur zijn o.a. beschreven Negen ellen Ordinair Linnen, drie Jurken, twee Rokjes, drie Broeken, een Hoedje, twee Kamizoolen, een Rijglijf, drie Boeselaars, twee Kletten en een Kerkboek. In het zogenaamde voerend nog een hele partij goederen als Hullen, Tafellakens, Hembden, Dekens, Stooven, Negen Kommen, Drie Ondermutzen en een Koffer (deze voor 1 franc). In het 'Koe-huis dan nog Kaastobben, Emmers, Zoutkist, Ketels, Delftse Borden, Karn, Wastobbe en een Kousen Drooger, bijna alles ter waarde van 1 franc per exemplaar.

A. Pronk deelt mee dat de molen de koren-molen van Warmenhuizen is die al op de kaart van Uitwaterende Sluizen van 1680 is aangegeven. De stolp staat bekend als het

'Molenhuis'. Het bedrijf van Pronk heeft de pannenbedekking in de jaren 70 vernieuwd. Op de foto staan mevrouw Kroon en Leen Kroon (smid te Dirckshorn) bij de boerenwagen en vooraan Neeltje Vlam-Kroon en C.Vlam Kzn.

P. Sevenhuysen weet van het jaartal van foto: 1915. Hij komt m.b.t. de personen op de foto tot de dezelfde constatering als Pronk.

Ook **Jan de Groot, Jan Blankendaal en Frank Jongejans** wisten van de plek, bewoners en jaartallen.

Rein Zutt belde om te laten weten dat hij en zijn familie de tegenwoordige bewoners van de stolp zijn. Zijn grootvader kocht de stolp na de brand van de molen in 1927. Gebouwd in 1862, met een rieten dak dat geplaatst werd na her- of verbouwing van het vorig exemplaar. De boerderij diende als veestalling en ook koolopslag. In 1944 kwam er een nieuwe voorgevel in en nadien zijn de ramen vergroot. Van molen en boerderij zijn nog enkele andere foto's bekend. ▲

KIEK 3

Deze keer een foto van een meer recente datum. Op de kleine, maar messcherpe foto van slechts 6 x 6 cm staat een stolpboerderij in een winters landschap. Achterop de foto staat in potloodschrift de nauwelijks leesbare boodschap: december 1969. Op dit winterkiedje staat een flinke, stadse stolp in een leeg en vlak polderlandschap. Forse afmetingen op een verder kaal erf, de kleine mestvaalt achter de boerderij even niet meegerekend. De stolp is geheel pannengedekt en heeft gemetselde gevels. De voorgevel heeft een frivole top-halsgevel, al was de boerderij zo uit de stad weggelopen. In de zijgevel een groot raam zoals dat in de jaren 50-60 van de vorige eeuw modern was. Een deel van de stal (hier de lange regel) werd toen vaak bij het oorspronkelijk woongedeelte getrokken voor een ruimere (woon)kamer of voor een 'moderne' keuken. Het kozijn is buitenproportioneel in vergelijking met de overgebleven stalraampjes. In die tijd gebruikte men vaak in het woongedeelte hard- en zachtboard om wanden, plafonds en deuren strak en glad te maken: weg met die stofranden! Het erf is opmerkelijk kaal. Goed, het is winter, maar van een erf en tuin met opgaand groen is niets te bekennen. Alleen populieren, strak in het gelid. De redactie is er deze keer, in tegenstelling tot de vorige Kiek-en, wel uit waar de stolp staat. We verklappen alleen de hint dat de stolp gezien de stadse gevel wel in een van de droogmakerijen zal staan, maar welke? Graag uw reactie naar het secretariaat. ▲

FOTO: REGIONAAL ARCHIEF ALKMAAR

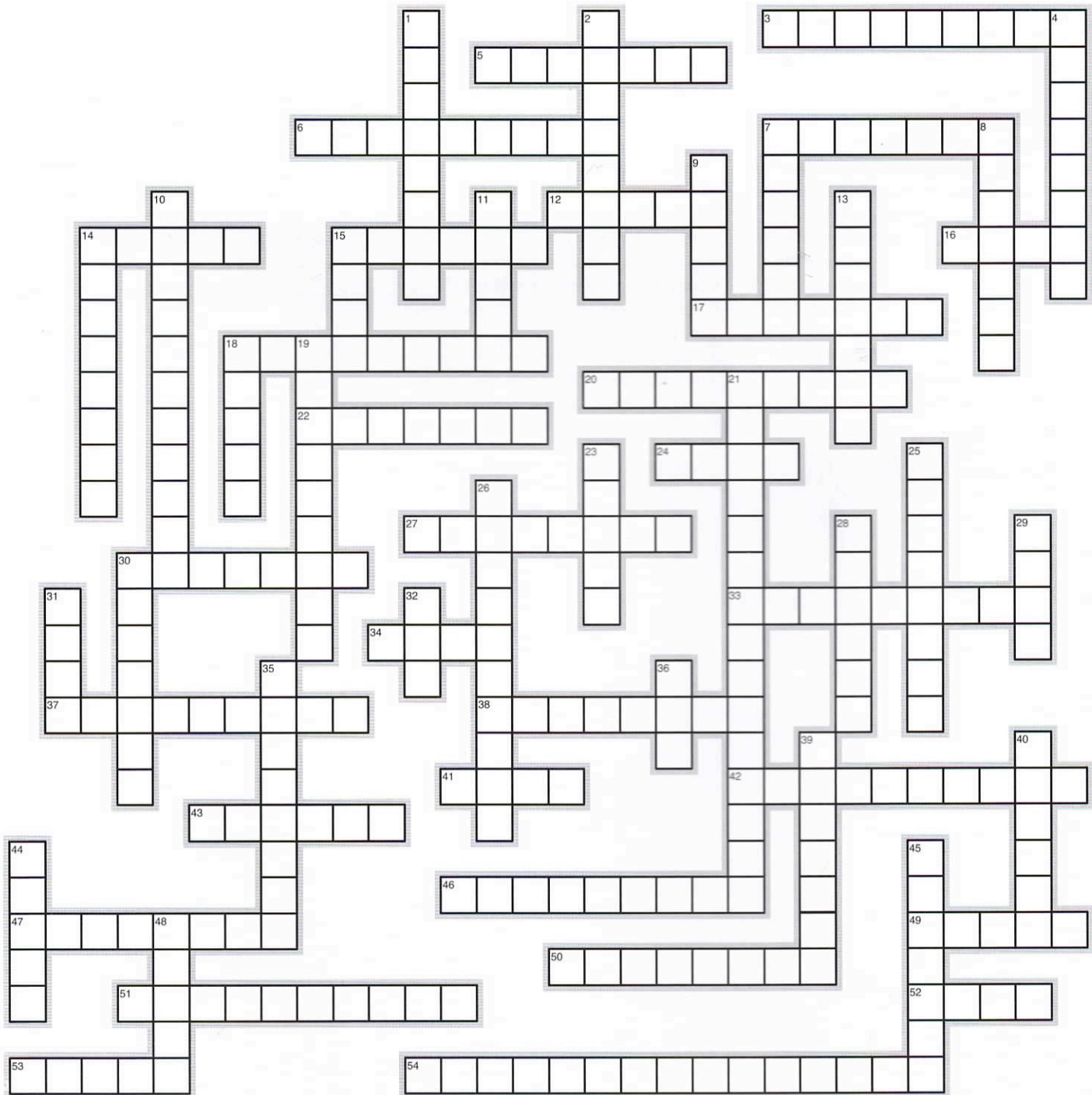
De Kiek 3 Wie-weet-waar stolp. Symbool van geborgenheid in winterlandschap.

KERSTSTOL(P)-PUZZEL

Een Kerststol(p)-puzzel voor de lange winteravond. Test uw kennis van de boerderij. Leuk en leerzaam. Niet echt makkelijk, zo waarschuwen wij alvast. 'Dat zoeken we op' is in laatste instantie toegestaan, bijvoorbeeld in 'De stolp te kijk'.

Voor drie goede inzendingen is er (na eerlijke loting) een prijs in de vorm van de SHBO-map 'Landelijke bouwkunst in Noord-Holland'. Inzenden aan het secretariaat.

Horizontaal

3. Niet ondersteunende plafondbalk (9)
5. Kamer boven een kelder, gedeeltelijk boven het omringende vloerniveau (7)
6. Horizontaal verbindingselement (9)
7. Gebakken vloertegel (7)
12. Smalle luchtruimte tussen twee muren (5)
14. Erf in West-Friesland (5)
15. Benedendeel van een kozijn (6)
16. Vloeibare mest (4)
17. Horizontale balk ter ondersteuning van de daksparren (7)
18. Uitsparing van dakpannen in een rieten dak (9)
20. Lege koestal (9)
22. Sierlijk figuur, geschaafd aan plank of balk (7)
24. Dragende element voor de gebintstijlen (4)
27. Horizontale balk tegen het vierkant (8)
30. Deur in zijgevel van Wieringer boerderij (7)
33. Grasland op een ondergrond van veen (9)
34. Mestgoot (4)
37. Houten topgeveldriehoek (9)
38. Dakje dat buiten de gebinten in koestallen en woningen steekt (8)

41. De hooiberging binnen het vierkant (4)
42. Schijndeur (10)
43. Ondersteuning van een dakconstructie (6)
46. Hooiberg met beweegbare kap (9)
47. Deel van de bovenbalk die buiten de stijlen uitsteekt (8)
49. Gemetselde strook waar de koeien met de achterpoten op staan (5)
50. Hooiberg met vaste kap (8)
51. Herenboerderij in Stompetoren (10)
52. Schuur (4)
53. Stapel hooi op het erf (5)
54. Gebint waarbij tussen de stijlen een koppelbalk is aangebracht (15)

Verticaal

1. Museumboerderij in Schagen (8)
2. Opbouw op het dak (8)
4. Hooiberging met vaste kap en houten wanden (8)
7. Door dijken omringd land (6)
8. Betegelde schouw (7)
9. Schoorbalk (5)
10. Door dijken omringd land (11)

11. Koeienstalling (5)
13. Grote stapel hooi binnen de boerderij (7)
14. Plank die de open pannentrij afdekt (8)
15. Dorsplaats in West-Friese stolp (4)
18. Wieringer dorsplaats (5)
19. Dichte schuur met vierkantsconstructie (9)
21. Verdeling van latten of staven in een kozijn (15)
23. Jaarlijks gaan 12 stolpen verloren door ... (5)
25. Geveldeel boven de goot (8)
26. Type polder waar hooi over water werd aangevoerd (10)
28. Stiep of voeting (6)
29. Houten buitenwand (4)
30. Dubbel vierkant (7)
31. Overdekt boenloodsje (4)
32. Wurft (3)
35. Bovenbalk van een gebinstelsel (8)
36. De hooiberging binnen het vierkant (3)
39. Rondhouten daksparren (7)
40. Houten afsluitingsklem in de dorsdeuren (6)
44. Boerderijtype (5)
45. Met messing en groef in elkaar grijpende houten delen (7)
48. Funderingskolommetje in baksteen (5) ▲

STÓLPI (WHAT'S IN A NAME)

Bent u ooit op IJsland geweest en daar een reep chocolade gekocht met het opschrift 'stólpi'? Ik niet! Maar Willem Messchaert, bestuurslid Boerderijenstichting, wel. En heel ad rem vroeg hij de winkelier wat de naam op de wikkel betekent. Hij kreeg als antwoord, in het Engels gelukkig: 'Wooden pole' (houten paal), samen met een niet mis te verstaan armgebaar.

Hoezo paal?

Ik moest denken aan het Duitse 'Riegel' (= stang, dwarsbalk) en het Zwitserse 'Schoggi-staengeli' (Staengeli = kleine stang, staak van

hout). Dus ook hier weer een symbool voor onze chocoladereep met een link naar paal e.d. Het IJslands is volgens de 'Atlas van Europese talen' (Het Spectrum, 1984) de meest behoudende Germaanse taal en bleef ondanks de lange Deense bezetting bestaan, al spreken slechts 275.000 mensen de IJslandse taal.

Het zou mij niet verbazen als IJslands het moederland van ons begrip 'stolp' en de gelijknamige boerderij zou blijken en het oerwoord 'stólpi' tot het Deense en Oudnederlandse 'stolpe' zou zijn geworden alsook het Russische СТОЛПИ en СТОЛБ.

Stolpreep

Wat de ingrediënten van de IJslandse chocoladereep betreft, zo kwam ik met de hulp van vrienden in België tot: cake-chocolade-graankorrels en witte room. Voor de smaak moet u echter Willem Messchaert zelf raadplegen (hij was veel minder enthousiast over de chocolade als over het overweldigende landschap, red.). Op internet is de vertaling van het IJslandse 'stólpi' niet te vinden. Met de snoeperij uit Reykjavik houden we echter andermaal 'een stok achter de deur'.

B.R. Wigman-Kern ▲

Onderlinge Verzekeringsmaatschappij De Veenhoop

Hoornseweg 2
1687 ND WOGNUM
telefoon 0229 57 22 57
www.ovmdeveenhoop.nl

Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.

Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steen/riet vanaf € 1,85 %/∞

www.sanderdouma.nl

voor:
nieuwbouw - verbouw
renovatie - restauratie
woningbouw
utiliteitsbouw
sportaccommodaties
interieur adviezen

**sander douma
architecten bna**

1841 gb stompetoren
noordervaart 73
tel. 072-5039847
fax 072-5039803
e-mail: post@sanderdouma.nl

AWF wenst u fijne feestdagen

A A N N E M E R S B E D R I J F W E S T - F R I E S L A N D

www.awfbouw.nl
info@awfbouw.nl
Dr. Nuijensstraat 20

Tel.: 0228 56 17 33
Fax: 0228 56 37 86
1617 KC Westwoud

- Nieuwbouw
- Verbouw

- Renovatie
- Restauratie

- Utiliteitsbouw
- Nieuw/Verbouw stolpboerderijen

Houtaantasting?

HOUTWORM
BOKTOR
BONTEKNAAGKEVER

ATTACK[®]
DIERPLAAGBESTRIJDING

EFFECTIEVE BESTRIJDING MET GARANTIE • ISO 9001:2000 GECERTIFICEERD
40 JAAR GESPECIALISEERD IN HET BESTRIJDEN VAN HOUTAANTASTERS, ZWAMMEN EN VOGELWERING

BEL GRATIS NOORD-HOLLAND: **0800-0242000**

WWW.ATTACK.NL • VCA-GECERTIFICEERD • WWW.ATTACK.NL

MAATWERK IN:

KOZIJNEN
RAMEN
DEUREN
TRAPPEN
LIJSTWERK

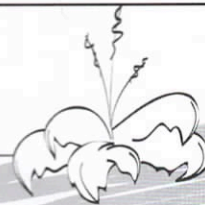
Visser **H raam**

Tel. (075) 617 79 84, Zaandam

Frans Commandeur

Tuinontwerpen

**Gespecialiseerd in
ontwerp en aanleg van boerenerven**

Bernhardstraat 23, 1616 BH Hoogkarspel, tel: 0228-567263, fax: 0228-567283
mobiel: 06-51207915, info@franscommandeur.nl, www.franscommandeur.nl

VOORLICHTING EN ADVIEZEN

Voorlichting en advisering zijn de speerpunten van onze activiteiten. Geregeld ontvangen wij vragen over allerlei zaken die met aankoop en nieuwe indeling van de stolp te maken hebben. En in het verlengde daarvan de vragen over de (dege-lijkheid van de) constructie, het dak, de muren en het verdere houtwerk. 'Hoe pakken we de verbouwing aan? Wat kun je doen met ruimtes als de dars, het vierkant, de vroegere stallen en de bovenverdieping? Hoe en waarmee krijg je meer daglicht?'

Dat zijn veel gestelde vragen die hetzij telefo- nisch, schriftelijk of per mail beantwoord worden maar ook door bouwkundig adviseur, met een advies op locatie. Inspectie van de bouwkundige toestand en het overleggen over haalbaarheid en wenselijkheid van de plannen van de (nieuwe of bestaande) bewoners. Over de laatste vijftien jaar werden op deze wijze 414 adviezen op locatie uitge- bracht. Hiermee helpen wij de vragenstellers op weg naar een verantwoorde restauratie of verbouwing waarbij 'behoud en ontwikkeling' samengaan: gewenste en/of noodzakelijke ingrepen terwille van de nieuwe (meestal woon-)functie met respect voor de historische kwaliteiten en de regionale bijzonderheden van de boerderij.

Advies op locatie

Met deze adviezen worden oplossingen aan- gedragen om geconstateerde bouwkundige problemen op te lossen of die te voorkomen en wordt voor specifieke zaken (houtworm- bestrijding of voegwerk bijvoorbeeld) verwezen naar deskundige bedrijven. De adviezen strekken zich ook naar overheden als gemeenten: plannen tot bestemmings- verandering of het ontwerp voor nieuwbouw- woonstolpen die door onze deskundigen kunnen worden getoetst en beoordeeld. Ook op het gebied van erven en tuinen brengen wij advies uit met bijvoorbeeld het aanleveren van een eerste opzet voor de indeling van het erf en tuin; de keuze van planten en (fruit-) bomen. Leden kunnen voor het speciale tarief van € 90,- (all-in) advies op locatie krijgen, ongeacht de tijdsduur ervan en ongeacht het huidige of toekomstige adres van het object.

Om een indruk te geven van de verschillende onderwerpen is hiernaast een overzicht van het jaar 2006 (t/m 20 november; 25 adviezen op locatie).

De meeste aanvragers hadden meer dan één vraag.

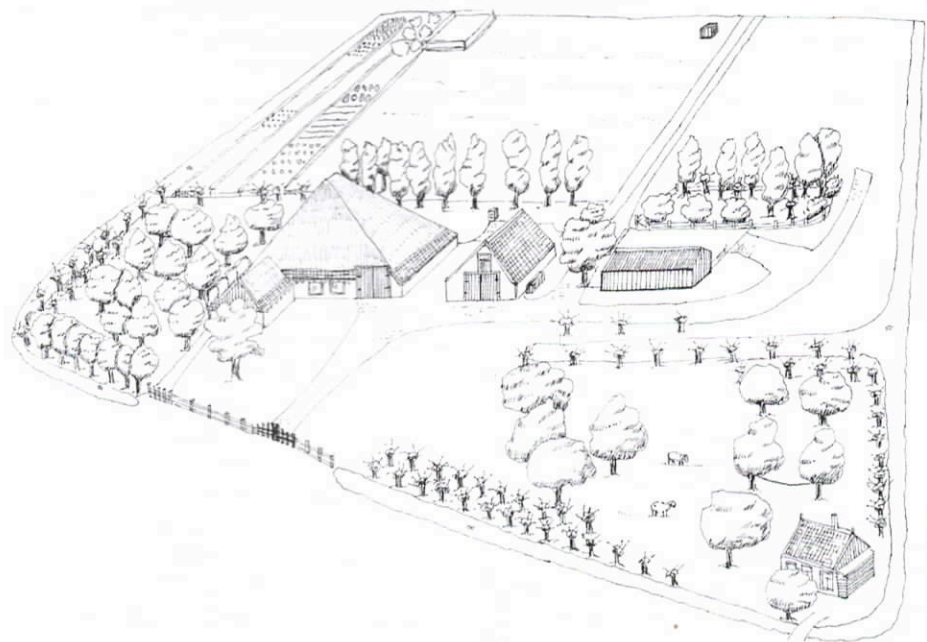
- 15x Algehele bouwkundige staat i.v.m. restau- ratie/renovatie
- 6x Bouwkundige staat i.v.m. aankoop
- 5x Houtwormbestrijding
- 5x Isolatie
- 4x Dak (vernieuwen riet; vervanging pannen; lekkage; dakbeschot)
- 4x (Slaap-, bad-)kamers cq indeling op ver- dieping
- 3x Renovatie cq wijziging gevelindeling (in oorspronkelijke staat)
- 3x Muren (verzakking, scheurvorming)
- 3x Goten (bakgoten, zinken goten)
- 3x Lichttoetreding (dakramen)op verdieping
- 3x 'Vierkantdeling': stolp voor twee gezinnen bruikbaar maken
- 3x Fundering

- 2x Nieuwbouwstolp
- 2x Renovatie woongedeelte
- 2x Gang van zaken bij verbouwing
- 2x Haalbaarheid restauratie
- 2x Kapconstructie
- 2x Verzakking gevels
- 1x Bouwstijl
- 1x Dakspiegel
- 1x Woonbestemming van hooischuur
- 1x Aanbouw hooischuur
- 1x Nieuwe bestemming voor de dorsruimte
- 1x Bliksembeveiliging
- 1x Restauratie of herbouw?
- 1x 'Welke partijen inschakelen?'
- 3x Historische achtergrond, bouwjaar
- 1x Advies indeling erf
- 5x Kleuradvies (verwijzing)
- 3x Verzoek bouwtekening ronde schoorsteen
- 4x Subsidiemogelijkheden
- 2x 'Tips en trucs'

Naast deze adviezen op locatie zijn telefonisch, per mail of schriftelijk bovendien ca. 100 vragen door het secretariaat beantwoord, meestal gecombineerd met doorverwijzing naar archi- tecten, aannemers, leveranciers, gemeenten, provincie, Rijksdienst, specifieke deskundigen en instanties als bijvoorbeeld de Stichting Historisch Boerderijonderzoek.

Zie de achterpagina voor contact over Advies op locatie. ▲

BOERENERVEN IN WEST-FRIESLAND

TEKENING: JOKE KAPTEIN

Hoogwoud, Koningspade 23, situatie van het boerenerf. Een van de drie voorbeelderven in het boekje *Boerenerven in West-Friesland* (uitgave september 2006). Het boekje is bij het secretariaat te bestellen (zie bon op pagina 13) voor de ledenprijs van € 13,50 (incl. portokosten). ▲

RIETEN DAK EN BRAND

De brandveiligheid van een rieten dak kan worden vergroot door een zogenaamde gesloten constructie toe te passen, bijvoorbeeld met een 'schroefdak' (zie Nieuwsbrief nr. 37). Wordt het riet voorheen op rietlatten gebonden waardoor zuurstof van binnenuit kon worden aangezogen, in de gesloten constructie kan dat niet meer. Het vuur krijgt daardoor maar weinig zuurstof, een eventuele rietbrand blijft daarom langer smeulen en is dus gemakkelijk te doven. Het is ook mogelijk een brandvertragende coating op het dak aan te brengen. En ook kan een dak met kunststofriet worden gedekt.

Sinds kort is er een ander systeem beschikbaar dat actief een eventuele brand blust. Een volledig geautomatiseerde blusinstallatie voor daken met brandbare dakbedekking en heet: Flying Brands Detection System. Het gaat hier installatie ter beveiliging tegen vlieg vuur maar het is geen sprinkler-installatie. De blusinstallatie bestaat uit een leidingstelsel waarmee bluswater onder druk naar de sproeiknoppen wordt gevoerd. Dit leidingstelsel wordt normaal gesproken direct na de watermeter aangesloten op de drinkwaterleiding. Bij een nieuw dak wordt het leiding-

stelsel vervolgens volledig onder het riet weg-gewerkt en bevestigd op de dakplaten. De sproeiknoppen worden onder de nok bevestigd. Ze steken net boven de dakvorsten uit en bevinden zich over de lengte van de nok op een afstand van 2,5 meter van elkaar. De (zeer) gevoelige vlamdetectoren worden aan de nok bevestigd met behulp van steunen, twee of drie aan elk uiteinde van de nok.

Vlamdetector

Wat gebeurt er als er een vlam op het dak ontstaat? Eén of meer vlamdetectoren ontdekken die binnen enkele seconden. Deze geeft (geven) een signaal aan de besturingskast die het signaal interpreteert en automatisch de waterklep van het betreffende segment opent. Gelijktijdig volgt een akoestisch signaal. Binnen enkele seconden na ontdekking van de vlam bereikt het water de sproeiknoppen. Deze vernevelen het water net onder de dakvorsten waardoor er een 'film' van stromend water op het dak wordt teweeggebracht. De vlam wordt binnen een paar seconden gedoofd. Hierna sluit de voedingsklep, de ontwateringsklep opent en wordt het systeem ontwaterd. Het systeem herstart zichzelf automatisch. Een melding op het display

toont zichtbaar aan dat het systeem in werking is geweest.

Het systeem maakt gebruik van schoon leidingwater waardoor het uiterlijk van het rieten dak zoveel mogelijk intact blijft. Eventueel is het mogelijk het systeem inclusief reinigingsmodule aan te brengen waarmee het dak elk jaar gereinigd kan worden. Het systeem wordt, met een dienstverleningsovereenkomst, geleverd door Rupako Detection Systems te Doetinchem. Met garantie van één jaar voor de complete installatie.

Volgens TNO voldoet de installatie aan de norm NEN 6063 en tevens aan de Europese en strenge Duitse norm. ▲

FOTO: ARCHIEF BSNH

BOERDERIJ OP DE BOEDE

De Boede is een van de buurtschappen van de gemeente Andijk en op een kaart uit 1654 staan 15 huizen ingetekend. Dick Spijker bewoont een markante stolp in dit buurtschap vanaf 1946, aanvankelijk met zijn ouders en vond allerlei interessant historisch materiaal dat voor hem aanleiding gaf zich in de geschiedenis van boerderij en buurtschap te verdiepen. De boerderij zal in 1787 gebouwd zijn door Gerrit Prins die boer was en ook

bakker. Een 'grote' boer want niet al zijn vee kon in de stal van de stolp en een deel was ondergebracht in het 'Coehuys', ook een boerderij -en nadien gesloopt. De nalatenschap van Gerrit Prins is uitvoerig beschreven in de inventaris uit 1816.

Zijn zoon Simon was de volgende boer-bewoner en van hem achterhaalde Spijker dat hij wethouder was en ook gemeentelijk hooisteker (nog op zolder ligger er twee steekijzers). Bij zijn overlijden werd hij beschreven als 'een edel mens, gezien en geëerd bij velen'. Ook van de volgende bewoners, zijn dochter Antje en haar echtgenoot Dirk Tensen wist Spijker veel informatie te achterhalen; o.a. hun negen kinderen en de inventaris uit 1893 met onder meer de veldnamen van vele percelen weiland en bouwland. Hun zoon Klaas was boer, wethouder, kaasverkoper en mede-oprichter van de kaasfabriek 'Op Buurtje'. Hij schakelde over naar gemengd bedrijf en van hem was de uitspraak 'In het voorjaar nat van de regen, in de zomer groen van het onkruid en daarna zwart van het volk' (om te wieden). In 1906 werd een kapberg, in feite een tweede stolp, naast de

stolp gebouwd. In 1921 werd deze losgemaakt van het fundament en in zijn geheel over het water op zes schuiten vervoerd naar het Kleingouw.

Dick Spijker beschrijft behalve de lotgevallen van de eerdere bewoners van zijn boerderij ook de landerijen en het agrarisch gebruik en het erf en de indeling van de stolp (met zijn 'Mooie Kamer'). Een interessant beeld van de (boeren)samenleving in een Noord-Hollands dorp door de eeuwen heen. Zijn geïllustreerde beschrijving is in beperkte oplage verschenen.

Andijk telt 43 stolpen en daarvan zijn opvallend veel bewoners (33) Vriend van de Stolp. ▲

MATERIAAL TER OVERNAME

- Vierkantsconstructie
- Dakpannen (rood, Oudhollands)
- Stenen
- Divers overig materiaal.

Afkomstig van sloop stolp Purmerland 107, gem. Landsmeer. Te bevragen bij Johan van Rijn, t: 06-10985902. ▲

FOTO: DICK SPIJKER

2006 IN STOLPENLAND: EEN GREEP

Bergen, Kerkedijk 142. Gekraakte stolp in WK-versiering. Juni 2006. Zie ook achterpagina.

Spijkerboor, Kanaaldijk 6. 'De Maaijer'. Al enige tijd steeds bouwvalliger.

Bergen, Breelaan 73, 'Duinhoeve' (2004). 19^e eeuwse stolp, in 1969 verbouwd tot woonboerderij.

Zuidoostbeemster. Aluminium kapberg.

Spijkerboor, Kanaaldijk 6. Het einde van 'De Maaijer'. Juli 2006.

Bergen, Breelaan 73. 'Duijstaete'. De stolp gesloopt en vervangen door Nieuw Romeins megalomaan bouwwerk. Van boer Kaandorp tot Keizer Hadrianus.

FOTO'S: MART GROENTJES

BINNENKIJKER

In de volgende Nieuwsbrief opnieuw een aflevering van De Binnenkijker: het interieur van

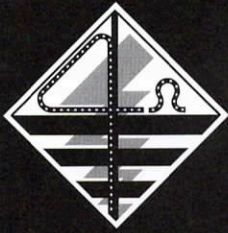
een stolp in woord en beeld. Een stadsboerderij ditmaal waarvan de vroegere indeling is gehandhaafd en het vierkant werd voorzien van een schuifplafond. ▲

BOEKBESPREKING

Gerbrand Bakker weet in het boek 'Boven is het stil' meer dan onderhoudend de beklemmende sfeer op het Noord-Hollandse platteland te beschrijven waar vader en zoon, elk door een onvrijwillige keuze, elkaar het leven zuur maken. In totale afhankelijkheid van elkaar besluit de 55-jarige boerenzoon Helmer het heft alsnog in eigen hand te nemen en verhuist zijn bedlegerige vader naar boven. Ontroerend en doeltreffend brengt Bakker in beeld hoe Helmer voorzichtig maar vastberaden probeert zijn mislukte leven een andere wending te geven. Aanbevolen voor Noord-Hollanders en boerderijliefhebbers!

Uitgeverij Cossee;
ISBN 90 5936 1067 / NUR 301 ▲

Boersen Bliksembewering

U wilt bij onweer toch óók relaxed wonen?

- Bliksembewering
- Overspanningsbewering
- Aarding
- Inspectie

Molenveld 4a 1777 HP Hippolytushoef tel. (0227) 594640 fax. (0227) 594641
E-mail: info@boersen.nl Internet: www.boersen.nl

Sinds 1924 een
begrip in de regio

S I J M

RIETDEKKERSBEDRIJF

DORPSSTRAAT 179 1689 GB ZWAAG
TELEFOON: 0229 - 262140 FAX: 0229 - 581108

Voor verantwoord
tweede gebruik
van uw stolp

Architektenburo Cornelis de Jong bna vof

Middenweg 189, 1462 HM Middenbeemster
telefoon 0299 681407, fax 0299 683473
e-mail abc dj@xs4all.nl, website www.abcdj.nl

Stijlvolle klasse

HANG- EN SLUITWERK
WEIJNTJES
EXCLUSIEF UIT VOORRAAD

Amsterdam Z.O. - Amsterdam Centrum
Utrecht - Naarden - Den Bosch
www.weijntjes.nl - Centraal tel.: 020 - 3113646

AGRITEAM
MAKELAARS

Wij wensen alle Vrienden
van de stolp in Noord-Holland

**PRETTIGE KERSTDAGEN
EN EEN
VOORSPOEDIG 2007!**

Ruim Zicht

BOERDERIJEN ONDER HET ZAND
VAN AMSTERDAM NIEUW WEST

Marja van der Veldt

€ 18,50

ISBN 90 71123 65 0

Stichting Uitgeverij Noord-Holland
Postbus 40, 1520 AA Wormerveer, tel. 075 647 65 07

Aannemersbedrijf
M. Duinmaijer B.V.

- nieuwbouw
- verbouw
- renovatie
- onderhoud
- houtskeletbouw
- machinale houtbewerking
- kozijnenspuiterij

Volger 45, 1483 GA De Rijp tel: 0299 673487 fax: 0299 674626 www.duinmaijer.nl

NIEUWE UITGAVE VAN

de stolp te kijk

J.J. SCHILSTRA L. BRANDTS BUYS C. DE JONG

PRIJS 19.50

ISBN 90-71123-78-2

STICHTING UITGEVERIJ NOORD-HOLLAND

T 075 647 65 07 F 075 647 67 11

WWW.UITGEVERIJ-NOORD-HOLLAND.NL

OP BEZOEK IN ENKHUIZEN

Niet alleen in de polders en in de lintbebouwing van de polderdorpen vormen de stolpen beeldbepalende elementen, ook in de stadjes - vooral die aan de vroegere Zuiderzee. Stadsboerderijen aan vroeger drukbevaren grachten in Medemblik, EnkhuiZEN, Edam, Monnickendam. Soms in de vorm van de stolp, met een vierkante plattegrond, vaak ook 'onvolledige' stolpen of kapbergen met langhuis. De lagere wagendeuren vervangen er de gebruikelijke hoge darsdeuren want het hooi kwam per schuit en niet hoog op de hooiwagen.

Onze najaarsexcursie voerde op 11 november met 50 'Vrienden van de Stolp' naar EnkhuiZEN. Ook vooral voor degenen die niet konden deelnemen is hier een impressie van deze, geslaagde, dag.

Stadse vaarboeren

EnkhuiZEN heeft een rijke agrarische geschiedenis. Vandaag de dag is dat nog af te lezen aan het relatief grote aantal stadsboerderijen. Een oude haringstad met een voor velen onvermoed vaarboeren-verleden. Als de dorpen En(g)huiZEN en Gommerskarspel door de groter wordende Zuiderzee noodgedwongen samsmelten, ontstaat in de 14^e eeuw de stad EnkhuiZEN. Vissers, schippers en boeren vanaf het prille begin samen binnen een vesting. Die verdeling is gebleven. De stad is bekend van vele schilderijen en verhalen over de zo roemruchte waterkant. Maar er zijn twee vroeg-17^e eeuwse schilderijen waarop EnkhuiZEN juist wordt gezien vanuit de polder Het Grootslag (zie het boek *De Stolp te Kijk*). Beide schilderijen zijn een hommage aan de stad en het boerenleven. Twee poorten in de vesting vormen de toegang tot het eilandrijk van de polder. In de huidige 'Boerenhoek' (in feite het vroegere Gommerskarspel) zijn de Noorder- en Zuiderboerenvaart vermoedelijk de assen waarlangs de agrarisch sector zich ver-

der ontwikkelde. De 'Boerenhoek' was vooral leeg met kleine boerenbedoeninkjes, schuutenmakerijen en boomgaarden binnen de vesting. Later verschenen er op bescheiden schaal theehuizen van welgestelde 'Henkuzers' langs de vaarten.

Lege hoek

Op de kadastrale kaart van 1823 is de Boerenhoek nog steeds opvallend leeg, met uitzondering langs de hier genoemde vaarten. In eerste instantie zijn dit eenvoudige huizen met aangebouwde of inpandige stalruimte en langhuisboerderijtjes met of zonder kapberg of afhuiving. Als het boerenbedrijf in de loop van de 19^e eeuw de wind meekrijgt, verschijnen de eerste stolpen in de stad, in 1865. Zoals de stolp Venuslaan 12 - gebouwd door aannemer Zeger de Vries - die als eerst gebouwde stolp geldt. Meteen volgen er meer; 1868 Spaans Leger 24 (ook aannemer De Vries), ca. 1870 Handvastwater 10 (vermoedelijk tweedehands uit Andijk) en Oude Gracht 47 en in 1875 Heiligeweg 21 (herbouw na brand). Johan Schilstra telt in de oerversie van 'De Stolp te Kijk' (1978) nog tien stadsboeren, waarvan er toen nog zes actief waren. André Groen is de laatste stadsboer die het veld moet ruimen en vertrekt. Het is dan 2001. Is de agrarische ontwikkeling in EnkhuiZEN zo'n zeven eeuwen oud, in de stad is de vaarboer 'slechts' 133 jaar actief vanuit de stolp. Daarna houdt de agrarische sector vanwege vooral verdergaande regelgeving abrupt op. De stolp krijgt zoals overal vooral een woonbestemming en daarmee een nieuwe impuls. En hopelijk een langdurig bestaan als bouwkundig sieraad en toeristisch object in deze hoek van een bijzondere stad aan het IJsselmeer.

UIT ENKHUIZER COURANT/COLLECTIE HARRY BEDIS.

De Boerenhoek toen er nog geboerd en gevaren werd, april 1974. Knecht Pieter-Joost Sluis brengt lammeren in de schuit. Klaas Boeder, toen 13 jaar oud, houdt het wolvee in bedwang.

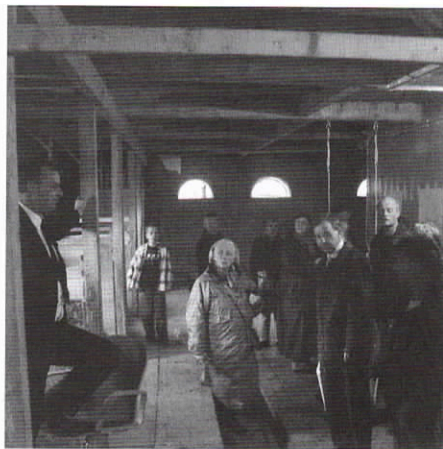

FOTO: MART GROENTJES

Klaas Boeder geeft toelichting over de stolp en zijn vroegere boerenbedrijf.

(Lees het verslag van de excursie op pagina 15)

FOTO: MART GROENTJES

stolpenwinkel

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Ik bestel hierbij: (alle bestellingen inclusief verzendkosten)

... ex. boek *De Stolp te Kijk* à € 19,50

... ex. boekje 'Boerenerven in West-Friesland' à € 13,50

... ex. boek 'Ruim Zicht' à € 18,50

... ex. boek *Landelijke bouwkunst in Hollands Noorderkwartier* à € 65,-

... ex. Fietskaart *Beemster-De Rijk-Zeevang* à € 2,50

... ex. videoband *Stolp in Zicht* à € 16,-

... ex. dvd *Stolp in Zicht* à € 24,-

Uw bestelling wordt zo snel mogelijk uitgevoerd, echter kunnen wij geen vastgestelde levertijd garanderen.

*Uitknippen en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:
Secretariaat Boerderijinstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.
Per fax bestellen: 072- 581 68 87; per e-mail: stolpen@xs4all.nl*

De juiste koers naar succes.

Als stuurman bepaal je zelf je koers. Maar je weet ook dat het soms beter is om te overleggen. Twee weten nu eenmaal meer dan één. Als je de ambitie hebt om een eigen bedrijf te starten, interesse hebt in beleggen, of vragen hebt over andere bankzaken, maak dan eens een afspraak met een van onze adviseurs. Wij helpen u graag bij het uitzetten van de juiste koers. Bel voor meer informatie 0900-0024 (lokaal tarief).

Meer mogelijk maken **ABN-AMRO**

Heeft u bouwplannen?

Bouwer van burger- en utiliteitsbouw, restauratie, renovatie, onderhoudswerken en projectontwikkeling.

Akerbouw b.v.
Geesterweg 6a
1911 NB Uitgeest
0251-315817

Nederlands Verbond
van Ondernemers
in de Bouw

KWANTES MAKELAARDIJ CV DE SLEUTEL TOT AGRARISCH BEZIT

- Aan- en verkoop van bedrijven en land
- Aan- en verkoop buitengewoon en particulier onroerend goed
- Onteigening
- Pachtzaken
- Melkquotum
- Agrarische taxaties
- Financierings- en verbouwingstaxaties
- Advies en begeleiding bij emigratie (Interfarms Emigratieservice)
- Specialist in Buiten Wonen

Bezoek ook onze site www.kwantesmakelaardij.nl voor ons volledige aanbod.

Middenweg 9 • Andijk • (0228) 59 22 44 • www.kwantesmakelaardij.nl

DEELNEMER INTERFARMS EMIGRATIESERVICE

SCHILDERSBEDRIJF VAN BENSCHOP

schilderen - behangen - beglazen - kleuradviezen - decoraties - onderhoudsschema's - klein onderhoud

DE VERFFRAAIER!

Zegt wat hij doet,
doet wat hij zegt.

Uw kostbare stolpboerderij wordt door ons deskundig en k(l)eurig verzorgd!

Kerkstraat 40
1687 AS WOGNUM
www.deverffraaiier.nl

0229 - 575 243
0622 - 799 263

info@vanbenschop.nl

ERKEND SCHILDERS-
EN AFWERKINGSBEDRIJF

ARNOLD'S BOUWMATERIALEN

in- en verkoop oude bouwmaterialen

met name:
oude handvorm metselstenen
(Waal-, Vecht- en Rijnformaat),
plavuizen, tegels,
oude straatklinkers, etc.

Corr.adres: Magnusstraat 19, 1741 GP Schagen
Tel/fax: 0224 - 21 72 11 Mobiel: 06 - 53 85 88 66
Opslag: Nijverheidsweg 14 Schagerbrug

(vervolg van pagina 13)

ZEVEN GASTSTOLPEN

In restaurant 'De Brasserie' rinkelen de koffiekopjes al vanaf half tien in de ochtend. De deelnemers krijgen daar behalve informatie over de excursie ook een eerste bakje troost. De excursie verloopt in twee groepen, die na de middag wisselt van boerderijenparcours. Een groep vaart en wandelt en een groep wandelt. In een groep zijn vier en in de andere drie boerderijen opgenomen. Achtereenvolgens zijn het Heiligeweg 21 van Klaas en Nelleke Boeder, Handvastwater 10 van Maurits en Donja de Boer, Handvastwater 14 van familie De Graaff-Albers, Handvastwater 46 van mevrouw Aafke Blauw, Spaans Leger 24 ('Hevea') van familie Rietdijk, Venuslaan 12 van André en Marion Beekman en Oude Gracht 47 van mevrouw Aukje Boon. Te oordelen aan de reacties van deelnemers en eigenaren was de excursie een succes. Voor de redactie voldoende reden voor dit verslag.

Heiligeweg 21 is volgens eigen zeggen de grootste stolp van 'Henkuzen'. Met een grondmaat van 17 x 21 meter en een vierkantsplattengrond van 8 x 10 meter is de stolp van familie Boeder inderdaad gigantisch. Ook het bouw materiaal is puik: nieuw Amerikaans grenen van 40 x 40 centimeter is gebruikt als de stolp na een brand in 1875 weer wordt herbouwd. De houten constructie oogst alom bewondering. Klaas Boeder geeft uitleg op het restant van de korte regel, terwijl op zijn in de stal opgestelde pc foto's met koeien op stal de revue passeren. Klaas en Nelleke behoren nog tot de categorie oorspronkelijke stolpbewoners met een eigen agrarisch verleden. De stolp heeft nu een (dubbele) woonbestemming.

Handvastwater 10 is een pas gerestaureerd rijksmonument. Maurits en Donja de Boer hebben met behulp van een goede architect kans gezien om op smaakvolle wijze een complete eengezinswoning met drie (!) volledige woonlagen onder het stolpdak te realiseren. Moderne wooneisen zoals een compleet geïsoleerd dak en een uitgekiende lichtinval via het dakvlak zijn bij de restauratie toegepast. Niet altijd zonder problemen luidt het understatement van de familie. De buitenkant is perfect intact gebleven en bouwkundige details zijn goed gebruikt en ingepast bij het voornamelijk moderne interieur. De doorkijk plafondschuiven zijn de vondst voor iedereen (zie ook De Binnenkijker in de volgende Nieuwsbrief).

Handvastwater 14 is een voormalige schuitemakerij. Dit fraai gerestaureerde object van de familie De Graaf-Albers is opgenomen om het karakter van de stadse vaarboer te benadrukken. Hoewel hier tot 1950 schuitemakerij is gemaakt en gerepareerd, heeft de werk-

plaats nog 30 jaar als stal dienst gedaan. Om van de werkplaats een woning te kunnen maken is deze op een 40 cm hoge borstwering gezet. De moderne stalen voorgevel met veel glas ligt verdiept en kan met zwarte, houten deuren worden gesloten.

De familie wil de in de walkant nog aanwezige schuithelling graag herstellen en zoekt daarvoor medefinanciers en of een mecenas. De Boerderijstichting ondersteunt dit initiatief van harte!

Handvastwater 46 is een langhuis met kapberg. Mevrouw Aafke Blauw had de moed om het zeer bouwvallige pand van haar vader helemaal te restaureren. Ook zij maakte gebruik van een architect. Tijdens het proces was zij wel eens bang dat het allemaal niet zou lukken, maar haar volharding is beloond met een fraaie en sfeervolle woonboerderij, waarvan de rustieke gevel van ruim 35 strekkende meter dit deel van het Handvastwater bepaalt. Blauw durfde bepaalde details in zicht te houden en paste afgewogen kleur-gebruik toe, die de sfeer van het pand zeer ten goede komt. Het zo spreekwoordelijke 'plaatje'.

Spaans Leger 24 heet 'Hevea' naar de inkomstenbron van de familie Rietdijk: fabricage van rubber. Deze grote normaalstolp staat met de lange zijde langs de vaart, dit betekent dat de korte regel op de plaats van de lange regel ligt. Ook de wagendeur zit aan de weg(vaart)kant. De indeling heeft hier de vorm van een U. Opmerkelijk, maar heeft alles te maken met de ligging tussen twee vaarten. 'Hevea' is recent verbouwd tot een smaakvolle woonboerderij. Hoewel de stolp geen monument is, is het exterieur keurig intact gebleven. Ook binnen is de familie er uitstekend in geslaagd het stolpenkarakter bij de nieuwe indeling tot uitdrukking te brengen.

Deelnemers rond de imposante stolp aan de Oude Gracht 47.

Venuslaan 12 zou de eerste in Enkhuizen gebouwde stolp zijn. Sinds boer Heering omstreeks 1970 vertrok, heeft de boerderij uit 1865 al een woonbestemming. André en Marion Beekman hebben de stolp sinds 1991 onder handen en zoals ze zelf zeggen: "Het kleine paradijs is nu bijna klaar." De familie knapte de boerderij voornamelijk eigenhandig op. Het laatste grote karwei was de sloop van een betonnen schuur achter de stolp, waardoor meer ruimte voor de tuin ontstond. Ook de Beekmannen brachten indirect licht in het vierkant door op ingenieuze wijze gebruik te maken van de dakkapellen. Op de punt van het dak ontbreekt nog de windwijzer in de vorm van een zeemeermin. Een bevriende brandweerman moet dat oplossen.

Oude Gracht 47. Deze uit houten wanden opgetrokken onvolledige stolp is op een hoek gesitueerd met een ruime tuin met wat fruitbomen rondom en geeft de Oude Gracht ter plaatse een monumentaal karakter. Deze imposante 'boerenkathedraal' is binnen heel geriefelijk. Zo is de woonkamer in het vierkant met glazen schuifdeuren af te sluiten en markeren planken in de vloer de plek van de voormalige grup. De modern uitgeruste woonkeuken heeft de meeste ramen met goed zicht op het leven op straat. Mevrouw Aukje Boon en haar recent overleden man Jan vielen destijds "voor de ruwe schoonheid van het pand". Na een bezoek aan deze prachtstolp kon iedereen dat begrijpen.

De Boerderijstichting wil de eigenaren van de bezochte stolpen en de drie plaatselijke voorbereiders van deze excursie nogmaals hartelijk bedanken. ▲

STOLPEN IN HET NIEUWS

UIT HET NOORDHOLLANDS DAGBLAD, VERZAMELD DOOR ED DEKKER, JOURNALIST.

Vanzelfsprekend ontbreken stolpen niet in een overzicht van houten makelaars in **WAARLAND**. De variatie in de kunstwerkjes blijkt groot te zijn. Van bescheiden tot uitbundig.

Een mooie eenheid in **URSEM**, een stolp met een pannenkopberg. De kopberg, die geheel is bekleed met 'spreuwenpannen', krijgt de status van beeldbepalend pand.

Een stolp uit - vermoedelijk - 1628 in **DE STOLPEN** (de Zijpe) wordt onder handen genomen. De buitenzijde terug in oude staat, binnen ruim baan voor modern wonen.

De gemeente legt de herbouw van een stolp in **PURMEREND** stil. De eigenaar zou zich niet houden aan alle voorwaarden, zoals het hergebruik van materialen.

Een half afgebrande stolp in **ZIJDEWIND** zal worden herbouwd. De eigenaar heeft een bouwvergunning aangevraagd. De muren - in geelkleurige baksteen - staan er nog.

De Kunstiodaagse in **BERGEN** speelt zich ook af in en rond een vervallen stolp. Het houtwerk is in sprekende kleuren geveerd. Een van de kunstenaars had de boerderij gekraakt.

Een oud vierkant in **NIEUWE NIEDORP** als frame van de kraamkamer van nieuwe keukens. Ambachtelijke activiteiten in een stolp uit 1867, met hout op de hooizolder.

Te koop: de allermooiste boerderij van Noord-Holland, De Eenhoorn in **BEEMSTER**. Prijs 3,6 miljoen euro. Voor een juweel met tien kamers en ruim een halve ha land.

De meest weidevogelvriendelijke agrariër van West-Friesland bewoont - hoe mooi - een stolp, in **SIJBEKARSPER**. De hobbelige weilanden als gewild broedgebied.

Sterrenbosch, Maria Jacoba Hoeve, Lelyhof, deze en andere boerderijen in **HEERHUGOWAARD** worden belicht in het boek 'Noemenswaard', een bundeling krantenartikelen over sporen van toen.

Als het 'Janus Korczakhuis' wordt een stolp in **BEEMSTER** onderdak van kinderen met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap. Korczak was een Poolse arts.

Landbouwwerktuigen en andere voorwerpen van toen zijn te zien in een stolp in **SCHAGEN**. De rentenierende boer en zijn vrouw hebben de vaste expositie ingericht in de koestal. ▲

HET BEROEMDE HUIS

Recent verscheen het boek 'Het Beroemde Huis', de geschiedenis van het houten woonhuis aan De Erven 10-14 in Broek in Waterland. Een der interessantste panden van Noord-Holland. In onze stolpenexcursie door Waterland in 2002 bezochten de deelnemers ook dit bijzondere pand dat toen in de eindfase van de restauratie verkeerde. Met de restauratie, onder de bezielende leiding van de eigenaar (die er met zijn gezin 10 jaar mee bezig was) en het interieuronderzoek kwam een groot aantal prachtige vondsten tevoorschijn, unieke wand- en plafondschilderingen in het hele huis. Onder 11 lagen verf kwamen bijbelse- en mythologi-

sche voorstellingen aan het licht die in de 17^e eeuw waren aangebracht. In de periode midden 17^e-begin 18^e eeuw is een vierkantsconstructie achter het voorhuis aangebracht. Dat wijst op een agrarische activiteit. Het Beroemde Huis vertoont zich als een langhuisstolp; de vierkantsconstructie die na de functie hooiberging van een (beschilderd) tongewelf werd voorzien, is binnen nog ten dele zichtbaar. Het boek is samengesteld door Anne van Wijngaarden, medewerkster

monumenten van de gemeente Waterland en toont instructieve tekeningen van H. J. Zantkuijl en mooi fotowerk van Olaf Klijn. Uitgave van Stichting Uitgeverij Noord-Holland, 144 pagina's. € 22,50. ISBN: 90-78381-04-3 NUR 648. ▲

Nieuwsbrief nr. 47 van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', december 2006.

Secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen, telefoon 072 - 581 68 88 (ma t/m vr 10 - 12.30 uur), fax 072 - 581 68 87 e-mail: stolpen@xs4all.nl website: www.boerderijenstichting.nl

Giro 338181 t.g.v. Boerderijenstichting Noord-Holland, Bergen NH.

Redactie: Mart Groentjes en Willem Messchaert

Grafische verzorging en advertenties: Carla Buijsman, ipsis b.v., Zwaag (0229 - 27 27 00)

Druk: Meco Offset, Zwaag

Opplage: 2.100 exemplaren

De nieuwsbrief verschijnt 4 maal per jaar.

ISSN 1566-8843

Het bestuur van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp':

Evert Vermeer (voorzitter)
Larixplantsoen 15, 1702 XG Heerhugowaard

Mart Groentjes (secretaris)
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

Evert Barendrecht (penningmeester)
Jan Greshoffstraat 20, 1822 JC Alkmaar

Willem Messchaert (perscontacten, vierkantdeling) Stierop 1, 1911 NG Uitgeest

Albert Bolt, Rijsenhout
Katja Bossaers, Westbeemster
Joop van Diepen, Oosterblokker
Sander Douma, Schermerhorn
Maarten Koning, De Goorn
Wim Schermerhorn, Grootschermer
Piet Verhoeven, Heerhugowaard
Noud de Vreeze, Alkmaar
Anneke Zandt, Twisk

De adviseringscommissie:

Sander Douma, Esther de Winter (boerenerven) en ing. Pieter J. Pretz (secretaris).

Advisering

Het is voor leden mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische cq esthetische aspecten en onderwerpen over boerenerven 'op locatie' te verstrekken. Voor een dergelijk advies wordt een bijdrage van € 90,- (all-in) in rekening gebracht.

Verzoeken om advies te richten aan de secretaris van de adviseringscommissie: ing. Pieter J. Pretz, Kanaaldijk 142, 1831 BA Koedijk. Telefonisch dagelijks bereikbaar van 10 - 16 uur: 072 - 562 47 05.

Te weten

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stolp is € 15,- per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door!